

**การจัดการองค์การการศึกษาภาคเอกชนอย่างมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรณีศึกษา : โรงเรียนเชียงรายวิทยาคม**
**Development of Preferred Attributes in Senior High School Students Using
Participatory Organizational Management at a Private Educational Institute :
Case of Chiengrai Vidhayakhome School**

ปวรรัตน์ ศรีกัลยา¹

กิตติศักดิ์ นิวัฒน์²

มาฆะ ขิตตะสังคะ³

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการจัดการองค์การการศึกษาภาคเอกชนอย่างมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเชียงรายวิทยาคมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสำเร็จของโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนโดยการมีส่วนร่วมกับองค์กรภายนอกในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การสังเคราะห์กลุ่มพฤติกรรมที่มีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และการกำหนดแผนงานโครงการรองรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเชียงรายวิทยาคมโดยการจัดการองค์การทางการศึกษาภาคเอกชนอย่างมีส่วนร่วม

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยใช้โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนเชียงรายวิทยาคมในการพัฒนาพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์กับกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4, 5 และ 6 ที่ไม่ผ่านเกณฑ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตั้งแต่ 3 ข้อขึ้นไป จำนวน 103 คน โดยการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารจังหวัดทหารบกเชียงราย คณะครูผู้บริหารโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม และผู้ปกครองนักเรียน การใช้แบบประเมินพัฒนาการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนหลังจากเข้าร่วมโครงการและทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การสังเคราะห์กลุ่มพฤติกรรมจากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) อันนำไปสู่ข้อสรุปนำไปใช้ในการวางแผนงานโครงการรองรับการพัฒนาของโรงเรียนต่อไป ผลการศึกษา พบว่า โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการให้แก่ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีพัฒนาการเชิงพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับที่ดี ได้แก่ 1) คุณลักษณะความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) คุณลักษณะความซื่อสัตย์สุจริต 3) คุณลักษณะความมีวินัย 4) คุณลักษณะความใฝ่เรียนรู้ 5) คุณลักษณะ

¹ วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย email: paworarat.sri@crru.ac.th

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

³ วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

การอยู่อย่างพอเพียง 6) คุณลักษณะความมุ่งมั่นในการทำงาน 7) คุณลักษณะการรักความเป็นไทย และ
8) คุณลักษณะการมีจิตสาธารณะ

ผลการวิเคราะห์การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ พบว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่สำคัญ 2 กลุ่มพฤติกรรม จากนั้นทำการสังเคราะห์ทั้ง 2 กลุ่มพฤติกรรมเพื่อเป็นแนวทางการปรับพฤติกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเชียงรายนววิทยาคม มีลักษณะดังนี้ คือ แนวทางการปรับพฤติกรรม กลุ่มพฤติกรรมที่ 1) คือ การมุ่งเน้นพัฒนาพฤติกรรมคุณลักษณะการมีจิตสาธารณะควบคู่ไปกับการพัฒนาพฤติกรรมคุณลักษณะความมุ่งมั่นในการทำงานและการพัฒนาพฤติกรรมคุณลักษณะการรักความเป็นไทย ซึ่งจะทำให้คุณลักษณะทั้ง 3 ประการเปลี่ยนแปลงหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปอย่างพร้อมๆ กันในทิศทางที่ดีขึ้น และแนวทางการปรับพฤติกรรมกลุ่มพฤติกรรมที่ 2) คือ การมุ่งมั่นพัฒนาพฤติกรรมคุณลักษณะความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ยังคงต้องมีการพัฒนาพฤติกรรมคุณลักษณะความมีวินัย ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ การอยู่อย่างพอเพียง และการใฝ่เรียนรู้ควบคู่ไปด้วย เพราะหากผลการพัฒนาพฤติกรรมคุณลักษณะความซื่อสัตย์สุจริตเพิ่มขึ้นย่อมทำให้พฤติกรรมคุณลักษณะอื่นๆ เพิ่มขึ้นด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยได้สร้างข้อเสนอแผนงานโครงการ จำนวน 2 แผนงานโครงการ เพื่อให้โรงเรียนเชียงรายนววิทยาคมและโรงเรียนต่างๆ สามารถนำไปใช้พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ 1) โครงการพัฒนาความมุ่งมั่นในการทำงานและการมีจิตสาธารณะสู่การสร้างภูมิใจในความเป็นไทย โครงการนี้เป็นในลักษณะการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเน้นเชิงพื้นที่ บริบท และสภาพแวดล้อม ที่ให้มีการทำงานเป็นทีมในสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น และ 2) โครงการค่ายคุณธรรมพัฒนาชีวิต โครงการนี้มุ่งเน้นที่การปลูกฝังการทำความเข้าใจในประเด็นหรือสิ่งที่ทำเน้นการควบคุมเชิงพื้นที่และพฤติกรรม การสร้างแรงกดดันบางประการเพื่อให้เกิดการปรับตัวเชิงพฤติกรรม ทั้งนี้ จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมขององค์กรที่เกี่ยวข้องรวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานฝึกอบรมและผู้ปกครองของนักเรียนเป็นสำคัญ

คำสำคัญ: การจัดการองค์การอย่างมีส่วนร่วม คุณลักษณะอันพึงประสงค์

Abstract

This research paper studies the results attained by the management of a private educational organization using participatory methodology for the development of attributes in a group of senior high school students at Chiengrai Vidhayakhom School. The purpose of this research is to study the potential for success to attain development in students in 8 preferred attributes on a project in participation with a public organization for high school students. Depending on results analysis of group success rate, the study may lead to further training projects developing the behavior of students with the participation with public organizations. The study provided data for plans of further student attribute

development by private educational organizations.

This research covers a project to develop student potential for preferred attributes for school students in grades 10, 11 and 12 totaling 103 students. The students did not attain a passing mark in at least 3 of 8 attributes. The project studied cooperated with the Chiang Rai Army Training Unit for Military Students as well as the school administration and the students' parents or guardians. The evaluation of attribute development was completed after the students had participated in the project. Analytical methods included descriptive statistics, mean values, standard deviation and Pearson Product Moment Correlation. Results are to be used in future school development planning.

The research results for this project demonstrated development in all 8 attributes for all students after participation. The students achieved good mark level results after the project on 8 attributes, namely 1) Love of nation, religion and king 2) Honesty 3) Self-discipline 4) Motivation towards studies 5) Sufficiency lifestyle 6) Determination in work 7) Love of being Thai 8) Public mindedness.

The analysis of results in development of these 8 attributes followed an important trend in correlation of .01 statistically for 2 distinct attribute groupings for conformed behavior towards the attributes. The first of two attributes groups for behavioral conformation were public mindedness, determination in work and love of being Thai, all of which improved in the students in the same trend or direction. The second group of attributes included love of nation, religion and king, honesty, self-discipline, motivation towards studies, and sufficiency lifestyle. It was found that when the students conformed to the Honesty attribute, this was the key to improve in the other attributes in the group.

From this results, this researcher prepared and presented 2 projects for Chiengrai Vidhayakhom School and shared with other schools to consider using this project for efficient attribute behavior modification in high school students as follows:

1. Project for the development of behavior attributes; determination in work, love of being Thai, and public mindedness. The context of this project is in a workshop setting in a controlled environment with teamwork as the format.

2. A life ethics development camp project. This project focuses on creating a forceful understanding in the participants for behavioral conformation. This project uses an outside agency's training site and needs cooperation from the training area staff, school staff, and the students' parents or guardians.

Keywords: Participatory organizational management, Preferred attributes

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขฉบับเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีเจตนารมณ์สำคัญที่จะให้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เน้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต มุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและมีเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (กรมวิชาการ, 2551 : 9) นโยบายเพื่อการปฏิรูปทางการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552 - 2561) ได้กำหนดแนวทางการศึกษาแบบบูรณาการเป็น “สามห่วงโซ่คุณภาพ” ที่ต้องร่วมกันขับเคลื่อน โดยมีจุดเน้นเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นหลักสำคัญ มีองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ห่วงโซ่คุณภาพองค์ประกอบที่ 1 “การพัฒนาหลักสูตร” ห่วงโซ่คุณภาพองค์ประกอบที่ 2 “การจัดการเรียนรู้” และห่วงโซ่คุณภาพองค์ประกอบที่ 3 “การวัดผลและประเมินผลทางการเรียนรู้” เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายและเป็นกลไกในการผลักดันและการขับเคลื่อนให้การศึกษาประสบผลสำเร็จ ที่สามารถหลอมรวมคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านทางกิจกรรมแห่งการเรียนรู้ต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ, 2551 : 12)

การจัดการทางการศึกษาจึงเป็นงานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน การส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรและผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง มีความรู้ ความตระหนักถึงความมีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบในหน้าที่ และมีคุณธรรมและจริยธรรมอันเหมาะสม ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของทางการศึกษาที่เป็นเครื่องวัดความสำเร็จและความสามารถในการบริหารจัดการของสถานศึกษาต่างๆ ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว กระบวนการจัดการของกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผนและการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนและผลผลิตทางการศึกษาที่สามารถเพิ่มพูนศักยภาพทางการเรียนรู้ของผู้เรียน (พรชัย เจตมามาน, 2550 : 25)

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นงานที่สำคัญ โดยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนและการสอน การส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง มีความรู้และตระหนักถึงความมีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีคุณธรรมและจริยธรรม อันเหมาะสมเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการศึกษา กระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อันเป็นจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่สอดคล้องในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ที่กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด (กรมวิชาการ, 2551 : 15)

โรงเรียนเชียงรายวิทยาคม มุ่งฝึกอบรมและจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ให้ความสำคัญกับการเป็นพลเมืองที่มีความรักชาติ ศรัทธาในศาสนาและจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ มีมนุษยธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีสุขนิสัยและสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ มีจิตใจและอารมณ์มั่นคง มีความรู้ด้านวิชาการ มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน และประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดำรงตนอย่างพอเพียงและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจ และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น โรงเรียนมีการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามแนวทางคริสตจริยธรรม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนคือ “โรงเรียนวิถีคริสเตียน” โดยการนำหลักคุณธรรม จริยธรรมตามคระลองคริสตศาสนา มาควบคุมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สร้างวัฒนธรรมองค์กรให้ครูเป็นบุคคลที่ “รู้หน้าที่ มีจรรยาบรรณ ขยัน ใฝ่รู้ ดูแลศิษย์ด้วยความรัก” ส่งผลให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักหน้าที่ มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตนในสิ่งที่มีคุณค่าในการดำรงชีวิต และเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติสืบไป (โรงเรียนเชียงรายวิทยาคม, <http://www.cvk.ac.th/>, 2558)

จากสภาพปัญหาและสถานการณ์ของการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนเชียงรายวิทยาคมที่ผ่านมา ทั้งนี้การจัดการศึกษามุ่งหวังการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของสถานศึกษา และการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งประกอบด้วย 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ จากรายงานการประเมินผลคุณลักษณะและผลการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม ปีการศึกษา 2555 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 10.14 คิดเป็น 103 คน ไม่ผ่านเกณฑ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตั้งแต่ 3 ข้อขึ้นไป จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,015 คน เนื่องจากการขาดความรับผิดชอบและความมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนไม่เหมาะสม และขาดความรับผิดชอบ ทำให้นักเรียนส่วนหนึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าว

ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาในสถาบันการศึกษาดังกล่าว จึงนำประเด็นปัญหาข้างต้นปรึกษาผู้บริหารระดับสูง และเห็นควรให้มีการจัดโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนโดยใช้กลไกของการมีส่วนร่วมระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันการฝึกอบรม และสถาบันครอบครัว เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเข้มแข็ง ซึ่งผลการวิจัยของหลายประเทศ พบว่า การมีส่วนร่วม ทั้ง 3 สถาบัน เป็นส่วนสำคัญในฐานะหุ้นส่วนทางการศึกษาที่สามารถส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาและผู้เรียนมีศักยภาพ ทั้งด้านความรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์สู่ศักยภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการของทางการศึกษา ในสถานศึกษาและการเรียนรู้ของนักเรียนที่สูงยิ่งขึ้น ทั้งนี้ได้ใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งเพื่อหาข้อสรุปผลการดำเนินการ และแสวงหาแนวทางหรือแผนงานโครงการในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสำเร็จของโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนโดยการมีส่วนร่วมกับองค์กรภายนอก
ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อสังเคราะห์กลุ่มพฤติกรรมที่มีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบความสำเร็จของโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนโดยการมีส่วนร่วมกับองค์กรภายนอก
ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ทราบกลุ่มพฤติกรรมที่มีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย
3. แผนงานโครงการรองรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยการจัดการองค์การ
ทางการศึกษาคณะเอกชนอย่างมีส่วนร่วมของโรงเรียนเชิงทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตพื้นที่
การวิจัยนี้ทำการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยเป็นโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ของโรงเรียนเชิงทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงราย ที่จัดขึ้น ณ หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร
จังหวัดทหารบกเชียงราย
2. ขอบเขตประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4, 5 และ 6 ที่ไม่ผ่าน
เกณฑ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตั้งแต่ 3 ข้อขึ้นไป จำนวน 103 คน ที่เข้าร่วมโครงการ
3. ขอบเขตเนื้อหา
การวิจัยนี้ทำการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยใช้โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ของโรงเรียนเชิงทรายวิทยาคม ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย มีขอบเขตเนื้อหาที่ศึกษา ดังนี้
 - 3.1 ศึกษาโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนโดยการมีส่วนร่วมระหว่างคณะครูโรงเรียนเชิงทราย
วิทยาคมกับองค์กรภายนอก ได้แก่ หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารจังหวัดทหารบกเชียงราย และการมี
ส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 3.2 ศึกษาความสำเร็จของโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนโดยการมีส่วนร่วมกับองค์กรภายนอก

ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ 1) ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ความซื่อสัตย์สุจริต 3) ความมีวินัย 4) ความใฝ่เรียนรู้ 5) การอยู่อย่างพอเพียง 6) ความมุ่งมั่นในการทำงาน 7) การรักความเป็นไทย 8) การมีจิตสาธารณะ โดยใช้แบบประเมินพัฒนาการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนหลังจากเข้าร่วมโครงการ

3.3 การสังเคราะห์กลุ่มพฤติกรรมที่มีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.4 การกำหนดแผนงานโครงการรองรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยการจัดการองค์ความรู้ทางการศึกษาภาคเอกชนอย่างมีส่วนร่วมของโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม

4. ขอบเขตระยะเวลา

การวิจัยนี้ศึกษาอยู่ในช่วงเวลาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2556 ถึงเดือนมีนาคม 2558 รวมระยะเวลาที่ศึกษาจำนวน 16 เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4, 5 และ 6 ที่ไม่ผ่านเกณฑ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตั้งแต่ 3 ข้อขึ้นไป จำนวน 103 คน ที่เข้าร่วมโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การบันทึกภาพ รายละเอียดกิจกรรม และพฤติกรรมของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินพัฒนาการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนหลังจากเข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนเป็นเครื่องมือในการวัดความสำเร็จ/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับพัฒนาการเชิงพฤติกรรมคุณลักษณะ ได้แก่ 1) ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ความซื่อสัตย์สุจริต 3) ความมีวินัย 4) ความใฝ่เรียนรู้ 5) การอยู่อย่างพอเพียง 6) ความมุ่งมั่นในการทำงาน 7) การรักความเป็นไทย 8) การมีจิตสาธารณะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4, 5 และ 6 ที่ไม่ผ่านเกณฑ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตั้งแต่ 3 ข้อขึ้นไป จำนวน 103 คน เข้าร่วมฝึกอบรมตามโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเชียงรายวิทยาคม จำนวน 2 วัน ระหว่างวันที่ 26 – 27 พฤศจิกายน 2556 โดยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมระหว่างคณะครูโรงเรียนเชียงรายวิทยาคมกับองค์กรภายนอก ได้แก่ หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารจังหวัดทหารบกเชียงราย และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน

2. การฝึกอบรมนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ครูฝึกนักศึกษาวิชาทหารจังหวัดทหารบกเชียงรายจะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการนำกิจกรรมเข้าสู่การฝึกในรูปแบบต่างๆ ที่ใช้กฎระเบียบ ข้อตกลง การมีส่วนร่วม การสรุปทบทวน กิจกรรมนันทนาการ และคณะครูเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม การบรรยาย การสอดแทรกความรู้ และการบริหารจัดการโครงการ ทั้งนี้ผู้ปกครองนักเรียนสามารถเข้าร่วมสังเกตการณ์ได้ในทุกกิจกรรม

3. ผู้วิจัยสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม และประเมินความสำเร็จของโครงการด้วยแบบประเมินพัฒนาการคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลังจากเข้าร่วมโครงการ

4. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความสำเร็จของโครงการ สังเคราะห์กลุ่มพฤติกรรมที่มีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากการฝึกอบรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม

5. การนำผลการวิเคราะห์และข้อสรุปประกอบการนำเสนอแผนงานโครงการรองรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการจัดการองค์การทางการศึกษาภาคเอกชนอย่างมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ค่า r	ระดับของความสัมพันธ์
.90 – 1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
.70 – .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.50 – .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.30 – .50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.00 – .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

สรุปผลการวิจัย

1. การจัดการศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม

โรงเรียนเชียงรายวิทยาคม มุ่งฝึกอบรมและจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ให้ถึงความสำเร็จด้วยการเป็นพลเมืองที่มีความรักชาติ ศรัทธาในศาสนาและจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ มีมนุษยธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีสุนทรีย์และสุขพละนาถัยสมบูรณ์ มีจิตใจและอารมณ์มั่นคง มีความรู้ด้านวิชาการ มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน และประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดำรงตนอย่างพอเพียงและอยู่ร่วมกับผู้อื่น

อย่างสันติสุข โรงเรียนจัดกิจกรรมตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษา ปฐมวัยเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อาทิเช่น 1) การพัฒนาผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 2) การพัฒนาผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 3) การพัฒนาผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล 4) การพัฒนาผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร 5) การพัฒนาผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต 6) ครูปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนโดยการมีส่วนร่วมกับองค์กรภายนอก โรงเรียนเชียงรายวิทยาคม ได้จัด “โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” โดยความร่วมมือกับศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหารจังหวัดทหารบกเชียงราย เพื่อปลูกฝังและพัฒนาให้นักเรียนตระหนักถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ

2. ความสำเร็จของโครงการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ ให้แก่นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าว ในภาพรวมมีพัฒนาการเชิงพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สูงขึ้นอยู่ในระดับที่ดี ทั้งนี้ตัวบ่งชี้เชิงพฤติกรรมที่มีระดับพัฒนาการเชิงพฤติกรรมอยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ข้อที่ 5 การอยู่อย่างพอเพียง ข้อที่ 8 การมีจิตสาธารณะ ข้อที่ 1 ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และข้อที่ 3 ความมีวินัย ส่วนตัวบ่งชี้เชิงพฤติกรรม ข้อที่ 2 ความซื่อสัตย์สุจริต ข้อที่ 6 ความมุ่งมั่นในการทำงาน ข้อที่ 7 การรักความเป็นไทย และข้อที่ 4 การใฝ่เรียนรู้ มีระดับพัฒนาการเชิงพฤติกรรมอยู่ในระดับดี

3. การสังเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้จากการฝึกอบรมของโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนโดยการมีส่วนร่วมกับองค์กรภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม พบว่า ตัวแปรคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกข้อมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันทุกตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยพบว่า

1. คุณลักษณะข้อที่ 8 การมีจิตสาธารณะ มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลางกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกข้อ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2. ตัวแปรคุณลักษณะ ข้อที่ 7 การรักความเป็นไทย มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลางกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกข้อ ยกเว้น ข้อที่ 1 ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3. ตัวแปรคุณลักษณะ ข้อที่ 5 การอยู่อย่างพอเพียง มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลางกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกข้อ ยกเว้น ข้อที่ 1 ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

4. ตัวแปรคุณลักษณะ ข้อที่ 2 ความซื่อสัตย์สุจริต มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลางกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกข้อ ยกเว้น ข้อที่ 6 ความมุ่งมั่นในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

องค์ประกอบของพฤติกรรมบ่งชี้ในการนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม จากผลการวิจัยที่สำคัญ คือ

1. ตัวชี้วัดเชิงพฤติกรรมกลุ่มที่ 1 ได้สังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาพฤติกรรมที่นำไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ 1) การมุ่งเน้นพัฒนาพฤติกรรม ข้อที่ 8 การมีจิตสาธารณะ ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้จำนวน 2 ตัว ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน (ฝึกให้นักเรียนรู้ตระหนักรู้และพร้อมที่จะช่วยเหลืองานในกลุ่มกิจกรรมด้วยกำลังกายและสติปัญญาโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน) และการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม (การสร้างทัศนคติและฝึกการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ด้วยความเต็มใจ) 2) การมุ่งเน้นพัฒนาพฤติกรรม ข้อที่ 6 ความมุ่งมั่นในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ จำนวน 2 ตัว ได้แก่ ความตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน (การสร้างความตระหนักและฝึกการเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตั้งใจและรับผิดชอบทำงานให้เสร็จ และพร้อมที่จะปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ) และการทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย (ฝึกความอดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรม และพยายามให้สำเร็จ) 3) ผลของการมุ่งมั่นพัฒนาพฤติกรรม ทั้งข้อที่ 6 และ 8 ให้มีพัฒนาการเชิงพฤติกรรมที่ดีขึ้นหรือสูงขึ้นนั้นย่อมทำให้การพัฒนาพฤติกรรม ข้อที่ 7 การรักความเป็นไทยดีขึ้นและสูงขึ้นด้วยเช่นกัน เพราะมีความสัมพันธ์ต่อกัน

2. ตัวชี้วัดเชิงพฤติกรรมกลุ่มที่ 2 ได้สังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาพฤติกรรมที่นำไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ 1) การมุ่งพัฒนาพฤติกรรม ข้อที่ 2 ความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ จำนวน 2 ตัว ได้แก่ การประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจา ใจ (ฝึกให้ปฏิบัติตนตามคำมั่นสัญญา คำนึงถึงความถูกต้อง ละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด) และการประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ (ฝึกการปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรงในทางที่ถูกต้อง) ซึ่งผลของการมุ่งมั่นพัฒนาพฤติกรรม ข้อที่ 2 ให้มีพัฒนาการเชิงพฤติกรรมที่ดีขึ้นหรือสูงขึ้นนั้นย่อมทำให้การพัฒนาพฤติกรรม ข้อที่ 3 ความมีวินัย ข้อที่ 1 ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ข้อที่ 5 การอยู่อย่างพอเพียง และ ข้อที่ 4 การใฝ่เรียนรู้ ดีขึ้นและสูงขึ้นด้วยเช่นกันตามลำดับ เพราะมีความสัมพันธ์ต่อกันในกลุ่ม

3. การวางแผนงานโครงการรองรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยการจัดการองค์การทางการศึกษาภาคเอกชนอย่างมีส่วนร่วมของโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม

จากผลสำเร็จของโครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม นำไปสู่การวิเคราะห์เชิงสถิติและสังเคราะห์เชิงตรรกะเพื่ออธิบายความเป็นไปได้ของรูปแบบ (Model) ที่สามารถนำไปสู่การวางแผนโครงการ (Project Planning) เพื่อรองรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยการจัดการองค์การทางการศึกษาภาคเอกชนอย่างมีส่วนร่วมของโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม ได้สร้างข้อเสนอแผนงานโครงการ จำนวน 2 แผนงานโครงการ คือ 1) โครงการพัฒนาความมุ่งมั่นในการทำงานและการมีจิตสาธารณะ โครงการดังกล่าวมีลักษณะเป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

และการควบคุมเชิงพื้นที่ บริบทและสภาพแวดล้อมที่ให้มีการทำงานเป็นทีมในสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น และ 2) โครงการค่ายคุณธรรมพัฒนาชีวิต โครงการดังกล่าวมุ่งเน้นที่การปลูกฝังการทำความเข้าใจในประเด็น หรือสิ่งที่ทำ ดังนั้นควรเป็นไปในลักษณะของการออกค่ายฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรม ที่พึงประสงค์

ทั้งนี้ เป็นข้อเสนอทางเลือกที่โรงเรียนควรพัฒนา โดยเป็นกิจกรรมโครงการที่ควรนำไปใช้ให้กับกลุ่ม นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทุกกลุ่มทุกคน โดยเฉพาะในระยะเริ่มต้นปีการศึกษาใหม่ ซึ่งเป็นการเริ่มต้นหรือกระตุ้นให้เกิดพัฒนาการในระยะเริ่มแรกด้วยโครงการการฝึกอบรมซึ่งจะส่งผลของการพัฒนา การเชื่อมต่อและสัมพันธ์กับกิจกรรมโครงการตามแผนการเรียน การศึกษา ของแต่ละฝ่ายที่จักได้วางกำหนดการ และดำเนินกิจกรรมในช่วงของการจัดการเรียนการสอนตลอดปีการศึกษา

การอภิปรายผล

1. โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ ให้แก่นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีพัฒนาการ เชิงพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สูงขึ้นได้ อาจด้วยเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) ของการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งอาจต้องใช้ทั้งวิธีการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยการสร้าง เงื่อนไขให้บุคคลประสบด้วยตนเองหรือการให้แบบอย่างที่ดี ตลอดจนการบอกเล่าอบรมให้บุคคล เกิดความเชื่อและตระหนักถึงในที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลรู้จักเลือกและยึดถือเพื่อนำมาควบคุมพฤติกรรมที่เหมาะสม และแสดงออกเฉพาะพฤติกรรมที่เหมาะสมและพึงปฏิบัติ ดังที่ Bandura (1970 : 9) อธิบายถึงการเกิด จริยธรรมตามการเรียนรู้ทางสังคม ว่า การเรียนรู้จากผลกรรมเป็นการเรียนรู้ที่บุคคลกระทำพฤติกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง แล้วเรียนรู้ผลกรรมที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง และการเรียนรู้จากการสังเกต การเรียนรู้ชนิดนี้เกิดจาก การสังเกตตัวแบบ (Model) ว่าตัวแบบทำอะไร ทำอย่างไร มีกฎเกณฑ์อย่างไร เมื่อสังเกตได้แล้วผู้สังเกต มีความคิดว่า คนสามารถทำพฤติกรรมใหม่ได้อย่างไร ในเวลาข้างหน้าที่สามารถทำแบบพฤติกรรมนั้นๆ ออกมากระทำ ทั้งนี้ สอดคล้องกับทฤษฎีการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification Theory) ของ Skinner (1971 : 101-128) เชื่อว่า พฤติกรรมของคนเราถูกควบคุมโดยเงื่อนไขการเสริมแรง และเงื่อนไขการลงโทษ วิธีปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดนี้ต้องจัดเงื่อนไขต่างๆ เพื่อให้ผู้กระทำพฤติกรรมนั้นได้รับแรงเสริม และหากต้องการลดพฤติกรรมใดก็ต้องจัดเงื่อนไขเพื่อให้ผู้กระทำพฤติกรรมนั้นได้รับแรงเสริมเพราะ 1) แรงจูงใจพื้นฐานที่ทำให้เกิดพัฒนาการทางจริยธรรมทุกจุดมีรากฐานความต้องการทางชีวภาพหรือ ความต้องการรางวัลจากสังคมและหลีกเลี่ยงการลงโทษ 2) พัฒนาการทางจริยธรรมมีความผูกพันกับ วัฒนธรรม 3) พื้นฐานทางจริยธรรม (Basic Moral Norm) เกิดขึ้นภายในจิตใจโดยสาเหตุจากกฎเกณฑ์ วัฒนธรรมภายนอก 4) สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรมมากเท่าใด ขึ้นอยู่กับปริมาณของ รางวัล การลงโทษ การห้ามและการเห็นแบบอย่างของพ่อแม่และบุคคลอื่น ซึ่งเป็นตัวแทนของสังคม (Socializing Agent) และเป็นผลของการขัดเกลาทางสังคม คือ กระบวนการซึ่งสังคม ชุมชน องค์กรที่เป็น ทางหรือกลุ่มใช้อบรมสั่งสอนสมาชิกของตนให้เรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิตในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก เพื่อให้สามารถเข้าร่วมสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จันทร์เพ็ญ อมรเลิศวิทย์, 2542 : 95-97) โดยตัวแทนที่

เป็นหลักสำคัญในการขัดเกลาทางสังคม คือ ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน และสถาบันศาสนา
เนื่องจาก 1) กระบวนการขัดเกลาทางสังคมเริ่มต้นภายในครอบครัว 2) โรงเรียนเป็นตัวแทนเบื้องต้น
ที่รับผิดชอบในการถ่ายทอดความรู้เพิ่มพูนมากขึ้น ส่งเสริมบรรทัดฐานและค่านิยม รวมทั้งวิถีชีวิตแห่งสังคม
และยังทำหน้าที่เตรียมเด็กสำหรับเข้าสู่บทบาททางอาชีพเมื่อเป็นผู้ใหญ่ เด็กได้เริ่มต้นการปฏิสัมพันธ์กับ
บุคคลภายนอกครัวเรือนมากขึ้น ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและ 3) สถาบันศาสนา
หมายถึง สถาบันที่ทำหน้าที่ช่วยสนองความต้องการด้านเสริมกำลังใจให้แก่สมาชิกในสังคมเพื่อให้ใช้ชีวิตอยู่ใน
ในสังคมด้วยความปกติสุขโดยปฏิบัติตามคติความเชื่อ

2. การพัฒนาที่มุ่งเน้นพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะ เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วม
ในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน สังคม และความเป็นชาติได้ ด้วยความเต็มใจ
กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน โดยผู้มีจิตสาธารณะคือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และผู้ช่วยเหลือผู้อื่น
แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมด้วยร่างกาย สติปัญญา การลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดใน
ชุมชนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ส่วนการพัฒนาพฤติกรรมที่มุ่งมั่นในการทำงานเป็นการสร้างความตระหนัก
และฝึกการเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ความเพียรพยายามและอดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา
และอุปสรรคเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย

คุณลักษณะทั้งสองประการดังกล่าว เป็นพัฒนาการเชิงพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการสร้างผู้นำ
(Leadership) ที่มีวิภาวะทางปัญญา วิสัยทัศน์กว้างไกลที่อาจเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมและประเทศชาติ
ได้ ที่อาจเชื่อมโยงไปถึงการแสดงออกต่อความภาคภูมิใจ และสร้างสรรค์งานกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่อ
ประเทศชาติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต และการดำรงอยู่ของคนในชาติ
ได้

3. การสร้างคนให้มีพฤติกรรมแห่งการซื่อสัตย์สุจริต นั้นหมายถึง การประพฤติอย่างเหมาะสมและ
ตรงกับความเป็นจริง ตรงไปตรงมาต่อตนเอง บุคคล หน้าที่ หรือส่วนร่วม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่แสดงถึง
การยึดมั่นความเป็นจริงถูกต้อง ดีงาม เป็นหลักในการดำเนินชีวิตทั้งกาย วาจา และใจ มีความจริง ไม่บิดเบือน
ข้อมูล รู้จักรักษาความลับ หลีกเลี่ยงการหาผลประโยชน์ทับซ้อน มีความเกรงกลัวและละอายต่อการทำชั่ว
(นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 : 38) อนึ่งเป็นความต้องการสำคัญต่อการพัฒนาคนในชาติผ่านนโยบายทางการ
ศึกษา และการพัฒนาสังคมด้วย ทั้งนี้มีความสำคัญยิ่งหลายประการ เช่น 1) ช่วยให้บุคคลรู้จักตนเอง สำนึก
ในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และส่วนร่วม 2) ช่วยให้บุคคลรู้จักใช้สติปัญญาแก้ปัญหา ไม่มั่งงาย
ลุ่มหลง 3) ทำให้บุคคลได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่น ได้รับมอบหมายงานที่สำคัญและเป็นความลับของ
ส่วนร่วม 4) ทำให้เป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ ได้รับการยอมรับ และการกล่าวถึง 5) ช่วยให้นมนุษย์อยู่ร่วมกัน
อย่างมีระบบ ระเบียบ และปลอดภัย (กิริติ บุญเจือ, 2542 : 89-90) ทั้งนี้พฤติกรรมแห่งการซื่อสัตย์นั้น
ยังอาจเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบแก่บุคคลทั้งความมีวินัย ความรักชาติ การอยู่อย่างพอเพียง และการใฝ่
เรียนรู้อยู่ตลอดเวลาด้วย

4. การจัดการองค์การอย่างมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นกระบวนการพัฒนาที่บูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีศักยภาพพร้อมในการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาศักยภาพบุคคลให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน และเพื่อร่วมกำหนดความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงด้วยความเห็นพ้องด้วยความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติการ และการแก้ไขปัญหาสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนเชียงรยวิทยาคม ควรนำข้อเสนอทางเลือกของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากการสังเคราะห์ในงานวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์

2. หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนทุกภาคส่วนทั้งทางการศึกษา การพัฒนาสังคม การสาธารณสุข ส่วนราชการ ทหารตำรวจ และองค์กรท้องถิ่น เป็นต้น อาจต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบูรณาการเพื่อสร้างแผนงานโครงการร่วมกันในการมุ่งพัฒนาศักยภาพคนในสังคมให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมและสังคมต้องการ โดยการกำหนดแผนงานและการทำงานร่วมกันทั้งการใช้ทรัพยากรบุคคลและงบประมาณ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานทางการศึกษาอย่างมีส่วนร่วมที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพเชิงลึกต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2. ควรมีการวิจัยถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเปรียบเทียบควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. ควรมีการวิจัยทดสอบและสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมในการวัดพฤติกรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2551). *แนวการบริหารจัดการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรมฯ.

กิตติ บุญเจือ. (2542). *จริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

จันทร์เพ็ญ อมรเลิศวิทย์. (2542). *การควบคุมทางสังคม = Social control*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การจัดการองค์การการศึกษาภาคเอกชนอย่างมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรณีศึกษา : โรงเรียนเชียงรายวิทยาคม

พรชัย เจตามาน. (2550). *แนวคิด ทฤษฎี การบริหารการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2556,
จาก <http://www.oknation.co.th.net/>

โรงเรียนเชียงรายวิทยาคม. (2558). *สรุปผลการพัฒนาและการนำไปใช้*. สืบค้นเมื่อ 2 เมษายน 2556,
จาก <http://www.cvk.ac.th/>

Bandura, A. (1970). Modeling theory : Some traditions, trends, and disputes. In W. S. Sahakian (ed.), *Psychology of learning : Systems, models, and theories*. Chicago: Markham. (pp.9).

Skinner, B. F. (1971). *Beyond freedom and dignity*. New York: Knopf.